
Plets colombins - Luís Ulloa -1927

Autor:

Data de publicació: 23-10-2013

Aquest capítol se centra en la manipulació i les contradiccions que van envoltar el Gran Plet de Successió del Mayorat de Colom (iniciat al segle XVI, principalment a partir de 1578) i com els arguments de les dues parts (els Colón successors espanyols i els Colombo genovesos) van acabar donant suport, indirectament, a la tesi catalana del cognom Colom.

Resum dels Plets Colombins per Luis Ulloa (Capítol XII)

Aquest capítol se centra en la manipulació i les contradiccions que van envoltar el Gran Plet de Successió del Mayorat de Colom (iniciat al segle XVI, principalment a partir de 1578) i com els arguments de les dues parts (els Colón successors espanyols i els Colombo genovesos) van acabar donant suport, indirectament, a la tesi catalana del cognom Colom.

XII.I - Antecedents i Síntesi del Plet (Pàg. 87-90)

El plet de successió del majorat es va iniciar després de la mort de Don Luis Colón y Toledo, net del Descobridor i últim baró mascle de la línia directa (va morir el 1572). La seva mort sense fills barons va obrir la successió a col·laterals, desencadenant una llarga disputa per la possessió dels títols (Ducat de Veragua, Marquès de Jamaica, etc.) i els rèdits del majorat.

Part Demandant Genovesa: Representada principalment per Don Baltasar Colombo (que al·legava ser descendent de Domenico Colombo, el pare del Cristoforo Colombo genovès).

Part Demandant Espanyola: Diversos pretendents, incloent-hi la filla de Luis Colón, i altres parents espanyols amb el cognom Colón.

L'objectiu d'Ulloa és demostrar que, en el transcurs del plet, tant els genovesos com la Corona (que hi tenia interès) van haver de reconèixer aspectes que debilitaven la versió genovesa tradicional.

XII.II - Els Arguments de Don Baltasar: La seva Genealogia (Pàg. 91-92)

Don Baltasar Colombo va presentar-se com l'hereu legítim basant-se en l'arbre genealògic de la família genovesa.

Ulloa subratlla que el gran defecte de la tesi de Baltasar era que la seva genealogia genovesa no quadrava amb la història del Descobridor, especialment pel que fa a la trajectòria, la preparació i la noblesa de Cristòfor Colom.

En la seva defensa, Baltasar havia de reconèixer tàcitament que el Cristòfor Colom genovès era un personatge poc culte i de condició humil (laner), la qual cosa entrava en flagrant contradicció amb el perfil de l'Almirall (noble, navegant experimentat, amb títols).

Baltasar, per connectar amb l'Almirall, es veu obligat a acceptar la versió del cognom espanyolitzat Colón, i a justificar el canvi d'un llinatge a l'altre, afegint més complexitat i confusió.

XII.III - Les Armes dels Colombo i les dels Colom: Una Confessió de Part Italiana (Pàg. 93-94)

Un dels arguments crucials que Ulloa extreu del plet és la qüestió de les armes heràldiques.

Les Armes del Descobridor: Colom va fer servir unes armes on figurava una coloma (en català, Colom) i, posteriorment, els Reis Catòlics li van concedir l'escut amb els castells de Castella, Lleons de Lleó, les illes i una banda d'atzur.

Les Armes Genoveses: Ulloa mostra que els Colombo genovesos tenien unes armes diferents (una paloma en un arbre).

La Confessió: En el plet, el pretendent genovès Baltasar Colombo es va veure obligat a admetre que l'Almirall no feia servir l'escut dels Colombo genovesos, sinó que ell s'havia creat un de propi.

Tesi d'Ulloa: Aquesta negació de l'Almirall a utilitzar les armes del llinatge genovès i l'ús d'un es de les armes basades en la coloma (el cognom català Colom) es converteix, segons Ulloa, en una "confessió de part" (una admissió indirecta) per part dels italians que el Descobridor no pertanyia al llinatge humil dels laners de Gènova.

XII.IV - Colombo Contra Colom: Una Altra Invocació a Colomo i Colom (Pàg. 100-101)

Aquesta secció resumeix com la disputa final acaba beneficiant la tesi catalana per la via negativa.

El Dilema: El plet es mou constantment entre la necessitat de la Corona de provar que Colom era estranger (genovès) per invalidar els seus drets i el fet que el cognom real de l'Almirall (segons la documentació més antiga) semblava ser Colom (català/espanyolitzat) i no Colombo (italià).

Evasives dels Colón: Ulloa assenyala que els hereus espanyols (Colón) intenten evadir la qüestió del cognom original, ja que el reconeixement de Colom (el cognom català) hauria donat força a la tesi d'un origen no castellà però sí ibèric (de la Corona d'Aragó).

El Resultat: La Corona va acabar donant la victòria a una de les línies espanyoles (els ducs de Veragua, descendents d'una filla de Luis Colón), però el procés va deixar al descobert:

L'existència del cognom Colom en la documentació original de la carta del 1493.

La inconsistència de la genealogia Colombo.

Conclusió d'Ulloa: Els Plets Colombins van ser un escenari de falsificacions i ocultació (especialment sobre el testament real) l'únic objectiu del qual era evitar que es reconegués l'origen real de Colom. Les contradiccions i el rebuig dels hereus a les armes genoveses (Confessió de part) reforcen l'argument que l'Almirall era Colom, un nom català que es va castellanitzar a Colón.